

від ПДВ, на сьогодні стає його відшкодування. Так, показник середньомісячного обсягу відшкодувань зріс з 5,7 млрд. грн. у 2016 р. до 10,5 млрд. грн. у 2017 р.

Акцизний податок – це різновид непрямих податків, яким оподатковуються високорентабельні та монопольні товари, що включаються у ціну товару та платниками якого виступають кінцеві споживачі товару [2, с.324].

Основним чинником збільшення надходжень акцизного податку в 2017 році стало збільшення ставок на більшість груп підакцизних товарів. Так, в частині алкогольних напоїв ставки збільшилися в 1,5-3 рази, ставки на тютюнові вироби збільшилися на 40%, також з 1 січня 2017 року підвищився акцизний податок на пальне.

Прискорене зростання непрямих податків у 2016 р. відбулося під впливом інфляційного (податки з вироблених в Україні товарів – ПДВ та акциз) та девальваційного процесу (податки з ввезених в Україну товарів – ПДВ, акциз та ввізне мито), а також завдяки запровадженню у 2015 р. тимчасового імпортного збору. Перенесення оподаткування на споживання є загальноєвропейським трендом з метою збільшення частки доходів та прибутків у розпорядженні платників податків.

Податок на доходи фізичних осіб є прямим податком на особисті доходи фізичних осіб. У 2017 році його частка у структурі податкових надходжень становить 11,87%. Порівняно з попередніми роками структура податку на доходи фізичних осіб практично не змінилась.

Найбільшою складовою аналізованого податку (33,0 млрд. грн) є податок на доходи у вигляді заробітної плати, що становить майже 2/3 всіх надходжень. П'ята частина надходить до державного бюджету у вигляді військового збору (11,5 млрд. грн), введеного у 2014 році як тимчасовий засіб наповнення бюджету у надзвичайних умовах. Крім того, суттєву частку складають надходження від оподаткування процентів (7,6 млрд. грн).

Вперше за останні 3 роки позитивну динаміку продемонстрував податок на прибуток підприємств. Так, до державного бюджету надійшло 54,3 млрд. грн, що на 19,6 млрд. грн, або на 56,3 %, більше, ніж попереднього року.

Отже, формування доходів держбюджету більшою мірою відбувається за рахунок податкових надходжень, як прямих (ПДФО, податок на прибуток корпорацій), так і непрямих (акциз, ПДВ). На сучасному етапі переважаючими є все ж таки непрямі податки, що обумовлено їх чіткою ставкою та неможливістю ухилення від сплати. Саме надходження від непрямих податків є ресурсною базою для подальшого здійснення видатків бюджету.

Література:

1. Державна Казначейська Служба України: «Звіт про виконання Державного бюджету України за 2012- 2017 роки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>.
2. Податкові надходження: методологія прогнозування : монографія / О.В. Зварич. – К.: КНТЕУ, 2015. – 444 с.

Пастушенко В.В.

«Міжнародна економіка», 2 курс

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Науковий керівник – старший викладач кафедри фінансів Завистовська Г.І.

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Без функціонування потужного ринку страхових послуг неможливе створення ефективної системи захисту майнових прав та інтересів у окремих груп громадян, збереження соціальної стабільності у суспільстві й економічної безпеки держави. Страхування є важливим джерелом акумулювання коштів для подальшого їх інвестування в економіку держави, адже воно значною мірою зменшує витрати бюджету на відшкодування збитків, спричинених наслідком надзвичайних ситуацій, а також

захищає бізнес від непередбачуваних ризиків та забезпечує соціальну підтримку громадян [1].

Порівняно з європейськими країнами в Україні страхові послуги мають менший попит, особливо у галузі майнового та окремих видів особистого страхування, що зумовлене як низькою довірою до страховиків так і низьким рівнем обізнаності у сфері страхування. Спостерігається відсутність професійної підготовки страховиків та недосконалість чинного законодавства, державного регулювання та контролю страхової діяльності.

Протягом 2011-2017 років в Україні відбулося істотне скорочення кількості страхових компаній та послуг, які надають. Так, якщо, порівняти кількість, які здійснювали свою діяльність протягом 2017 року становить 296 (СК "life" – 34 компанії, СК "non-life" – 262 компанії), з даними 2011 року – 442 компанії (СК "life" – 64 компанії, СК "non-life" – 378) компанії, то помітне істотне скорочення (менше на 146 страхових компаній). [2].

Страхові резерви станом на 2017 рік зросли на 12,0% у порівнянні з 2016 роком, при цьому технічні резерви зросли на 14,8%, а резерви зі страхування життя зросли на 7,4%. У порівнянні з 2016 роком збільшилися такі показники, як загальні активи страховиків на 6%; активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів 3,1% та обсяг сплачених статутних капіталів –2,4% [3].

Хоча кількісні показники мають тенденцію до зростання, все ж функціональні й інституційні характеристики страхового ринку України в цілому не відповідають реальним потребам економіки та прагненням світових страхових ринків, що обумовлює його уповільнений розвиток у глобальному процесі формування світової фінансової системи.

Проблеми, які стримують розвиток страхового ринку:

- несприятлива політична та економічна ситуація в країні;
- недосконала нормативно-правова база;
- недостатність фінансового забезпечення населення;
- відсутність довіри населення до страхових компаній та низький рівень володіння інформацією про стан і можливості страхового ринку;
- відсутність достатньої кількості кваліфікованих фахівців у даній галузі;
- знецінення національної валюти;
- неможливість здійснення довгострокових видів страхування;
- неефективне регулювання страхової діяльності з боку держави;
- відсутність чіткої стратегії розвитку страхового ринку;
- сучасний стан страхового ринку не повною мірою відповідає тенденціям розвитку світового страхового ринку [4].

Отже, задля подолання зазначених проблем та ефективного функціонування страхового ринку Україні варто вжити такі заходи:

- застосування новітніх технологій та впровадження інновацій у страховій діяльності;
- вдосконалення законодавчої бази;
- впровадження міжнародних стандартів ведення страхової діяльності;
- визначення надійної та ефективної стратегії розвитку страхового ринку України;
- проведення просвітницьких заходів населення з метою популяризації страхових послуг [5].

Отже, страховий ринок України перебуває на етапі розвитку та інтеграції у світовий простір. Стан страхового ринку, рівень його інтеграції та затребуваність характеризуються обсягами страхових премій і страхових виплат. Вагомого значення у

визначенні стабільності ринку набуває рівень капіталізації страховиків, тобто обсяг власних коштів і страхових резервів тощо.

Література:

1. «Проблеми та перспективи розвитку страхового ринку регіонів України» — стаття Вірбулевської О.В. – Режим доступу: [http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1\(40\)/143.pdf](http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1(40)/143.pdf)
2. «Розвиток страхового ринку в Україні» — стаття Ірини Химич, Наталії Тимошик. — Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/21361/2/IRSP_2017_Khymych_I-Development_of_insurance_67-68.pdf
3. «Аналіз страхового ринку України» — стаття Романовської Ю.А. кандидата економічних наук. Режим доступу: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/139.pdf
4. Александрова М.М. «Страховання»: навчально – методичний посібник. – К.: ЦУЛ, 2002. – 280 с.
5. «Страховий ринок України: сучасний стан та перспективи розвитку» — стаття Матвеева В.В., Гайдаржийської О.М., Отрошка В.П. — Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/2/168.pdf>

Патицька Х.О.

к.е.н., м.н.с.

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОТГ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ ТА НАПРЯМКИ НАРОЩЕННЯ ЇХ ЕНДОГЕННОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Реформа місцевого самоврядування, реалізація якої передбачає укрупнення адміністративно-територіальних одиниць базового рівня, децентралізацію управлінських повноважень та перерозподіл фінансових ресурсів, спрямована на забезпечення спроможності територіальних громад на основі ефективного формування та використання власного фінансово-економічного потенціалу. Для проведення цільного дослідження ефективності розвитку територіальних громад Карпатського регіону важливо обґрунтувати основні тенденції їх розвитку в умовах реформи місцевого самоврядування:

- більша половина населення Карпатського регіону проживає в територіальних громадах, місцеві бюджети яких характеризуються нижчою за середньоукраїнську податковою спроможністю, а, отже, нижчим рівнем економічного розвитку [1, 2]. Такими громадами є сільські, селищні та громади міст районного значення;

- ОТГ регіону значно менші за площею та кількістю жителів від середньоукраїнських ОТГ; характеризуються суттєво вищим рівнем залежності від трансфертів з державного бюджету – рівень дотаційності в середньому по регіону становить 30,7%, що вдвічі більше середнього по країні [1, 2];

- у структурі власних доходів бюджетів ОТГ найбільшу питому вагу складають надходження від ПДФО (46,8%), хоча в рейтингу областей України за показниками надходження цього податку до бюджетів ОТГ на одну особу Львівська, Чернівецька та Івано-Франківська області займають останні позиції, що свідчить про низький рівень розвитку економіки громад (основним джерелом надходження ПДФО до бюджетів громад є оподаткування працівників бюджетних установ); вагомою є питома вага акцизного податку з реалізації підакцизної продукції (19,8%) та плати за землю (15,6%), обсяги яких в доходах бюджетів громад залежать передовсім від територіального розташування та наявності земельного ресурсу;

- до складу ОТГ Карпатського регіону практично не входять великі міста, а більшість громад утворені шляхом об'єднання сіл, селищ та невеликих міст, наслідком чого є незадіяння значного ресурсу міст як центрів економічного зростання;

- в рейтингу оцінки фінансової спроможності ОТГ України за 2017 рік області Карпатського регіону займають останні позиції. Лише шість ОТГ опинилися в першій